

Uddannelse til professionsbachelor i ernæring og sundhed: nyt speciale i fødevarerikkerhed og -kommunikation

Akkreditering af ny uddannelse

Journalnummer 2008-509/CMO

Uddannelse til professionsbachelor i ernæring og sundhed: nyt speciale i fødevarerikkerhed og -kommunikation

Akkreditering af ny uddannelse

Indstilling til Akkrediteringsrådet 2008

Uddannelse til Fejl! Henvisningskilde ikke fundet.

© Indstilling til Akkrediteringsrådet

November 2008 Danmarks Evalueringsinstitut

Citat med kildeangivelse er tilladt

Bemærk:

Danmarks Evalueringsinstitut sætter komma
efter Dansk Sprognævns anbefalinger

Publikationen er kun udgivet i elektronisk form
på: www.eva.dk

Indhold

1	Indledning	5
2	Præsentation af uddannelsen	7
3	Indstilling	10
4	Vurdering af de enkelte kriterier	11

1 Indledning

Denne rapport indeholder Danmarks Evalueringsinstituts (EVA's) akkrediteringsvurdering af forslag til et nyt speciale i fødevarerikkerhed og -kommunikation i uddannelse til professionsbachelor i ernæring og sundhed (eksisterende uddannelse, jf. bekendtgørelse nr. 221 af 20. marts 2006 om uddannelsen til professionsbachelor i ernæring og sundhed).

Rapportens formål i akkrediteringsprocessen

Akkrediteringsrapporten vil danne grundlag for Akkrediteringsrådets afgørelse om positiv akkreditering eller afslag på akkreditering af uddannelsen.

Akkrediteringsrådet meddeler afgørelsen til ansøgeren og til Undervisningsministeriet. Undervisningsministeriet beslutter på denne baggrund om uddannelsen kan godkendes. En forudsætning for godkendelse er dog at uddannelsen er blevet akkrediteret positivt af Akkrediteringsrådet.

Det siger bekendtgørelsen

Det fremgår af Undervisningsministeriets bekendtgørelse om akkreditering og godkendelse af erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser mv. at:

§ 1. Akkrediteringsrådet træffer afgørelse om akkreditering af nye erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser samt nye videregående voksenuddannelser (VU) og diplomuddannelser på grundlag af de kriterier, der fremgår af bilag 1.

§ 7. Stk. 3. EVA afgiver en akkrediteringsrapport med en samlet indstilling til Akkrediteringsrådets afgørelse om positiv akkreditering eller afslag på akkreditering. For så vidt angår et godkendt udbud kan EVA tillige indstille udbuddet til betinget positiv akkreditering. Stk. 4. EVA indstiller nye uddannelser og nye udbud til positiv akkreditering, når det eksterne ekspertpanel, jf. § 5, stk. 2, vurderer, at alle kriterierne, som angivet i bilag 1 henholdsvis bilag 2, er opfyldt.

§ 12. Akkrediteringsrådet fastlægger de overordnede rammer for rådets virksomhed og træffer afgørelse om akkreditering efter § 1.

§ 13. Grundlaget for rådets afgørelse efter § 12, stk. 1, er en akkrediteringsrapport efter kapitel 3.

§ 14. Rådet kvalitetssikrer EVA's opgavevaretagelse efter denne bekendtgørelse, herunder særligt med hensyn til:

- 1) udvælgelse og brug af det faglige ekspertpanel, der foretager den faglige vurdering af uddannelser og udbud i forhold til kriterierne for relevans og kvalitet og*
- 2) sikring af at akkrediteringsrapporten indeholder vurdering af de enkelte kriterier for relevans og kvalitet, herunder at kriterierne anvendes tilstrækkeligt konsistent.*

Den faglige vurdering

En akkreditering af en uddannelse er en vurdering af om uddannelsen lever op til eksterne, foruddefinerede kriterier for relevans og kvalitet. Kriterierne er minimumsstandarder, og akkredi-

teringen resulterer i et udsagn om hvorvidt uddannelsen lever op til kriterierne eller ej. Denne akkrediteringsvurdering er foretaget med udgangspunkt i kriterier for uddannelsers relevans og kvalitet som er fastsat af Undervisningsministeriet, jf. bilag 1 i Undervisningsministeriets akkrediteringsbekendtgørelse.

Akkrediteringsvurderingen er gennemført på baggrund af University College Sjællands ansøgning med bilag hvor uddannelsesinstitutionen har skullet redegøre for og dokumentere hvordan uddannelsen opfylder kriterierne. I vejledningen til ansøgning om akkreditering af nye uddannelser og udbud som uddannelsesinstitutionen har fået tilsendt, findes kravene til ansøgningen og en beskrivelse af processen for akkrediteringsvurderingen. Vejledningen kan læses på EVA's hjemmeside.

Den faglige vurdering af ansøgningen er foretaget af et panel af eksterne eksperter med viden om de relevante fag-, uddannelses- og arbejdsmarkedsområder (se afsnittet nedenfor).

Akkrediteringsvurderingen bygger på metodiske elementer som er internationalt anerkendte, og på de europæiske standarder og retningslinjer for evaluering af videregående uddannelse. De metodiske elementer har til formål at tilvejebringe et solidt dokumentationsmateriale som panelet kan foretage deres vurdering på baggrund af.

Ekspertpanelet har gennemgået og vurderet ansøgningsmaterialet ud fra de kriterier som er fastlagt for akkreditering af nye uddannelser, jf. Undervisningsministeriets akkrediteringsbekendtgørelse. Ekspertpanelet har efterlyst eventuelt materiale som ud fra en formel betragtning blev vurderet at mangle i ansøgningen, og ansøgeren har haft mulighed for at indsende supplerende dokumentation. Ansøgeren har desuden haft mulighed for at kommentere faktuelle fejl i rapporten inden rapportens færdiggørelse.

EVA ved specialkonsulent Christian Moldt har haft det metodiske og praktiske ansvar for akkrediteringen og udarbejdet denne rapport som ekspertpanelet derefter har godkendt.

Eksterne eksperter

Ekspertpanelets medlemmer er:

- Marianne Fabrin, sygeplejerske og master i pædagogik, uddannelseschef på Hvidovre Hospital
- Mariane Furbo, ernærings- og husholdningsøkonom, cand.brom., fødevarerchef i Bryggerforbundet.

Ekspertpanelet er sammensat så eksperterne tilsammen har viden om og erfaring med:

- Samfundsvidenskabelig metode
- Kortlægning og analyse af beskæftigelses- og arbejdsmarkedsforhold
- Fagområdets arbejdsmarkedsbehov
- Det pågældende uddannelsesområde
- Pædagogisk/uddannelsesmæssig viden og erfaring.

Alle eksperterne har underskrevet en habilitetserklæring og en erklæring om tavshedspligt.

2 Præsentation af uddannelsen

Ansøgere:	University College Sjælland
Samarbejdspartnere (uddannelsesinstitutioner):	Den flerfaglige professionshøjskole i Region Hovedstaden VIA University College University College Syd
Ansøgt titel, dansk:	Professionsbachelor i ernæring og sundhed, herunder specialet fødevarer sikkerhed og -kommunikation
Ansøgt titel, engelsk:	Bachelor in Nutrition and Health, specialized in Food Safety and Communication
Uddannelsestype:	Professionsbacheloruddannelse, ordinært forløb
Formål og erhvervs sigte:	Formålet er at de studerende kvalificerer sig til selvstændigt at varetage kommunikationsopgaver i relation til fødevarer sikkerhed i privat og offentligt regi. Det er målet at kommende professionsbachelorer i ernæring og sundhed med speciale i fødevarer sikkerhed og -kommunikation kan varetage væsentlige funktioner i forbindelse med udvikling, projektering, implementering, drift og overvågning af systemer for fødevarer sikkerhed og fødevarer kvalitet. De studerende opnår kompetencer i forhold til forvaltningsmæssige funktioner som eksempelvis fødevarer tilsyn og anden administration af fødevarer lovgivningen. De kan varetage kontrollerende, kommunikative og formidlingsmæssige opgaver inden for et felt hvor der ofte forekommer modsatrettede interesser med potentielle økonomiske konsekvenser for virksomheder, eksportmarked, forbrugere og det offentlige social- og sundhedsvæsen. Uddannelsen skal tillige kvalificere de studerende til at kunne fortsætte i videreuddannelse.
Samlet varighed og ECTS-point:	Uddannelsen svarer til 210 ECTS-point hvoraf de 90 ECTS-point er basisdel, og de 120 ECTS-point er allokeret til specialet "fødevarer sikkerhed og -kommunikation".
Indhold:	<p><i>Beskrivelse af uddannelsens elementer:</i></p> <p>Uddannelsen består af:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 6 moduler på basisdelen (90 ECTS-point) • 8 moduler på specialedelen (120 ECTS-point) <p><i>Beskrivelse af moduler på basisdelen der er konstituerende elementer i forhold til specialet "fødevarer sikkerhed og -kommunikation":</i></p> <p>Titel: Modul 3: Fødevarer og forbrug Omfang: 15 ECTS-point</p>

Formål: I modulet sættes fokus på forholdet mellem producent og forbruger af fødevarer i et bæredygtigheds- og markeds- perspektiv. Der arbejdes med råvarekendskab, produktion, sensorik og kulinarisk kvalitet samt producentens afsætningspotentialer i relation til det politiske systems regulering af markedet.

Titel: Modul 4: Ledelse, kvalitetsstyring og miljø

Omfang: 15 ECTS-point

Formål: I modulet sættes fokus på kommunikation og kulturelle forandringsprocesser i organisationer hvad angår indførelse af procedurer vedrørende kvalitetsstyring og miljø. Der arbejdes med kommunikation, formidling og information på individ-, gruppe- og organisationsniveau. Desuden indgår pædagogisk observationspraktik med praktikforberedelse. Praktikken er sammenhængende med praktikken på modul 6.

Øvrige moduler på basisdelen:

- Modul 1: Sundhed, kost- og motionsvaner
- Modul 2: Ernæring og læring
- Modul 5: Tværprofessionel virksomhed – det nationale sundhedsmodul
- Modul 6: Ernæring og sundhed i et formidlingsperspektiv

Beskrivelse af moduler på specialeledelen "fødevarer sikkerhed og -kommunikation der er konstituerende elementer med særligt fokus på specialet":

Titel: Modul 8: Fødevarerforarbejdning og kvalitetsstyring

Omfang: 9 ECTS-point

Formål: I modulet sættes fokus på forarbejdning af råvarer og fødevarerproduktion i sammenhæng med både offentlig og privat styring af fødevarer kvalitet og -sikkerhed.

Titel: Modul 10: Fødevarer kommunikation

Omfang: 9 ECTS-point

Formål: I modulet sættes fokus på den professionelle samtale og rådgivning i relation til fødevarer sikkerhed og -kvalitet. Der arbejdes desuden med dialogbaserede kommunikationsformer i relation til kunde- og forbrugerrådgivning, medarbejderinstruktion, audit- og tilsynsrollen, vejlederrollen samt konflikthåndtering og interkulturel kommunikation i forhold til fødevarer kvalitet og -sikkerhed.

Titel: Modul 11: Professionspraktik

Omfang: 15 ECTS-point

Formål: Praktikken tilrettelægges med progression fra det observerende til det reflekterende og selvstændigt udøvende inden for specialets faglige felt.

Titel: Modul 12: Fødevarerinformation

Omfang: 9 ECTS-point

Formål: I modulet sættes fokus på fødevarerinformation. Der arbejdes desuden med forholdet mellem de forskellige aktører i fødevarerækeden i forhold til fødevarer kvalitet og -sikkerhed. Der sættes endvidere fokus på formidling og implementering af kvalitetsstyringsmodeller.

Øvrige moduler på specialeledelen "fødevarer sikkerhed og -

	<p><i>kommunikation:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Modul 7: Videnskabsteori og metode • Modul 9: Ledelse, kommunikation og arbejdsmiljø • Modul 13 og 14: Professionsbachelorprojekt
Adgangskrav:	<p>Adgangsgivende uddannelser til den samlede uddannelse:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gymnasial uddannelse • Relevant erhvervsuddannelse (fx kok, køkkenassistent, ernæringsassistent, proces teknolog, social- og sundhedsassistent) samt tre hf-fag på C-niveau <p>Særlige adgangskrav til den samlede uddannelse:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Engelsk C-niveau • Kemi på C-niveau • Matematik, biologi eller samfundsfag på C-niveau <p>Der er ingen særlige krav til det specifikke speciale "fødevarsikkerhed og -kommunikation".</p>

3 Indstilling

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) har modtaget en ansøgning om akkreditering af et nyt speciale i fødevarer sikkerhed og -kommunikation til uddannelsen professionsbachelor i ernæring og sundhed med henblik på en akkrediteringsvurdering. Ansøgningen er indsendt af University College Sjælland i samarbejde med University College Syd, Den flerfaglige professionshøjskole i Region Hovedstaden og VIA University College.

Den faglige vurdering af ansøgningen er foretaget af et panel af eksterne eksperter med viden om de relevante fag-, uddannelses- og arbejdsmarkedsområder. I rapportens indledning findes mere information om ekspertpanelets sammensætning og den faglige vurderingsproces.

På baggrund af ekspertpanelets vurdering indstiller EVA nyt speciale i fødevarer sikkerhed og -kommunikation til uddannelsen professionsbachelor i ernæring og sundhed til afslag på akkreditering. Ekspertpanelet vurderer at uddannelsen ikke opfylder et ud af de tre kriterier der ligger til grund for akkreditering af nye uddannelser.

Ekspertpanelet baserer sin vurdering på følgende overvejelser:

Ekspertpanelet anerkender ansøgerens overordnede argumentation om at der i fremtiden vil være et øget fokus på fødevarer sikkerhed. Ekspertpanelet mener dog at erhvervsrettet for specialet er for snævert i forhold til det påviste behov. Dertil kommer at udvalget for fremtidens erhvervsrettede videregående uddannelser på fødevarer området peger på et behov for yderligere afdækning af arbejdsmarkedets kompetencebehov, herunder hvorvidt behovet for erhvervsrettet uddannelse på området er dækket af eksisterende uddannelser (bilag 1, s. 27). I forlængelse deraf mener ekspertpanelet at ansøger ikke i tilstrækkelig grad har forholdt sig til samspillet mellem den foreslåede specialeretning i fødevarer sikkerhed og -kommunikation og de eksisterende specialeretninger inden for ernæring og sundhed.

Desuden vurderes det negativt af ekspertpanelet at der er kritiske høringssvar fra involverede aftagere om hvorvidt behovet bedst mødes af en ny specialeretning eller af en generel tilpasning af professionsbacheloruddannelsen i ernæring og sundhed, ligesom ekspertpanelet hæfter sig ved aftagernes modstridende tolkninger af behovsafdækning, fx hvad angår private virksomheders behov for dimittender med nærværende speciale.

Endelig vurderer ekspertpanelet at det alene er aftagerorganisationer og ikke konkrete aftagere som har været involverede i at afdække kompetencebehov i forhold til udviklingen af den konkrete specialeretning der er ansøgt om akkreditering af. Dette opfattes som kritisk eftersom der er tale om et speciale med en meget snæver profil.

4 Vurdering af de enkelte kriterier

Kriterium 1. Relevans og efterspørgsel

”Uddannelsen er relevant for direkte anvendelse i erhverv eller profession, og der er behov for uddannelsen på arbejdsmarkedet og set i forhold til eksisterende uddannelser.

Ansøger skal redegøre for og dokumentere,

- 1) at uddannelsen har et klart erhvervs- eller professionssigte, herunder skal det fremgå, hvilke aftagergrupper uddannelsen er rettet imod,*
- 2) at der er gennemført en afdækning af det relevante arbejdsmarkeds kompetencebehov,*
- 3) at der i vurderingen af arbejdsmarkedets kompetencebehov er inddraget relevant statistik i det omfang, det forefindes,*
- 4) at der er behov for uddannelsen vurderet i forhold til det eksisterende uddannelses-system.”*

Vurdering

Kriteriet er ikke opfyldt.

Begrundelse for vurderingen

Ansøger redegør for at det primære erhvervs-sigte for specialet er de offentlige fødevarekontrol-virksomheder og det sekundære erhvervs-sigte produktions-, forarbejdnings- og distributionsvirksomheder på fødevareområdet. Ansøger begrundede behovet for dette speciale med en generel ekspansion på fødevareområdet og med at der i dag er meget få ansatte inden for fødevareområdet med en mellemlang videregående uddannelse.

Ekspertpanelet anerkender ansøgerens overordnede argumentation om at der i fremtiden vil være et øget fokus på fødevarer-sikkerhed. Ekspertpanelet mener dog at erhvervs-sigtet for specialet er for snævert i forhold til det påviste behov. Dertil kommer at udvalget for fremtidens erhvervs-rettede videregående uddannelser på fødevareområdet peger på et behov for yderligere afdækning af arbejdsmarkedets kompetencebehov, herunder hvorvidt behovet for erhvervsrettet uddannelse på området er dækket af eksisterende uddannelser (bilag 1, s. 27). I forlængelse deraf mener ekspertpanelet at ansøger ikke i tilstrækkelig grad har forholdt sig til samspillet mellem den foreslåede specialeretning i fødevarer-sikkerhed og -kommunikation og de eksisterende specialeretninger inden for ernæring og sundhed.

Desuden vurderes det negativt af ekspertpanelet at der er kritiske høringssvar fra involverede aftagere om hvorvidt behovet bedst mødes af en ny specialeretning eller af en generel tilpasning af professionsbacheloruddannelsen i ernæring og sundhed, ligesom de hæfter sig ved aftagernes modstridende tolkninger af behovsafdækningen, fx hvad angår private virksomheders behov for dimittender med nærværende speciale.

Endelig vurderer ekspertpanelet at det alene er aftagerorganisationer og ikke konkrete aftagere som har været involverede i at afdække kompetencebehov i forhold til udviklingen af den konkrete specialeretning der er ansøgt om akkreditering af. Dette opfattes som kritisk eftersom der er tale om et speciale med en meget snæver profil.

Dokumentation: ansøgningens felt 1.1-1.4 samt supplerende dokumentation og følgende bilag:

- Bilag 1: Udvalget for fremtidens erhvervsrettede videregående uddannelser på fødevarerområdet. Rapport UVM februar 2007
- Bilag 2: Høringsvar på første udvalgsarbejde på baggrund af ovennævnte rapport.

Kriterium 2. Mål for læringsudbyttet

"Uddannelsens mål for læringsudbytte er niveaumæssigt i overensstemmelse med den relevante gradstypebeskrivelse i den danske kvalifikationsramme for videregående uddannelse, og der er tilstrækkelig sammenhæng mellem disse overordnede mål for læringsudbytte og læringsmålene for uddannelsens elementer.

Ansøger skal redegøre for og dokumentere,

- 1) at målene for læringsudbyttet for uddannelsen er fastlagt og tæt koblet til relevansen af og behovet for uddannelsen,*
- 2) at målene for uddannelsens læringsudbytte er beskrevet i kvalifikationsrammetermer, og at målene er hensigtsmæssige i forhold til eventuelt beslægtede uddannelser nationalt og internationalt,*
- 3) at læringsmålene for uddannelsens elementer er fastlagt, og elementerne indbyrdes vægtes og prioriteret, så de samlet set lever op til uddannelsens mål for læringsudbyttet. Elementernes vægtning og prioritering kommer bl.a. til udtryk i ECTS-fordelingen.*
- 4) at læringsmålene for praktikelementerne i erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser er hensigtsmæssige i forhold til uddannelsens øvrige elementer."*

Vurdering

Kriteriet er opfyldt.

Begrundelse for vurderingen

Det vurderes i særlig grad positivt at ansøger har fremlagt en tilfredsstillende gennemgang af læringsudbyttet for uddannelsen i overensstemmelse med de afdækkede kompetencebehov, jf. kriterium 1, og i overensstemmelse med den danske kvalifikationsrammes niveau for en professionsbacheloruddannelse.

Specialet indeholder otte moduler hvoraf fire moduler er fælles for alle specialer under professionsbacheloruddannelsen ernæring og sundhed, et modul er fælles med to andre specialer, og tre moduler er unikke for fødevarerikkerhed og -kommunikationsspecialet. Ekspertpanelet vurderer det positivt at der er en god fordeling mellem natur- og sundhedsvidenskabelige, samfundsvidenskabelige, humanistiske og praksisrelaterede elementer i uddannelsen, ligesom der er en god overensstemmelse mellem de overordnede mål for uddannelsen og læringsmålene på de enkelte elementer. Endelige vurderer ekspertpanelet at målene for praktikelementer er hensigtsmæssige i forhold til de øvrige elementer i uddannelsen og hæfter sig ved at de er tilrettelagt så der sikres en progression i praktikken.

Ekspertpanelet vurderer at ansøger har udviklet en uddannelse som er i overensstemmelse med de behov som er kortlagt under kriterium 1. Det trækker dog ned i vurderingen at det ikke fremgår hvordan høringssvarene i bilag 2 er indarbejdet i uddannelsen med henblik på at sikre at målene for læringsudbyttet er tæt forbundet med relevans og behov, ligesom det ikke fremgår hvordan læringsmålene forholder sig til beslægtede uddannelser, herunder de andre specialeretninger.

Dokumentation: ansøgningens felt 2.1. samt følgende bilag:

- Bilag 1: Udvalget for fremtidens erhvervsrettede videregående uddannelser på fødevarerområdet. Rapport UVM februar 2007
- Bilag 2: Høringssvar på første udvalgsarbejde på baggrund af ovennævnte rapport
- Bilag 3: Udkast til ny bekendtgørelse med national studieordning, indsendt til
- Undervisningsministeriet pr. 29. april 2008

- Bilag 3a: Svar fra UVM på det indsendte udkast modtaget den 23. juni 2008
- Bilag 4: Skematisk oversigt over ECTS-point på specialet "fødevarerikkerhed og -kommunikation."

Kriterium 3. Tilrettelæggelsen af uddannelsens elementer

"Uddannelsens tilrettelæggelse afspejler mål for læringsudbytte.

Ansøger skal redegøre for og dokumentere,

- 1) at der er fastlagt hensigtsmæssige adgangskrav til uddannelsen,*
- 2) at tilrettelæggelsen af overbygningsuddannelser, som bygger på erhvervsakademiuddannelser, er tilpasset de forudsætninger, som de studerende har fra de forskellige adgangsgivende uddannelser,*
- 3) at praktikelementer i erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser er hensigtsmæssigt placeret,*
- 4) at de studerende vil have mulighed for at gennemføre en eller flere dele af uddannelsen i udlandet inden for den normerede studietid."*

Vurdering

Kriteriet er opfyldt.

Begrundelse for vurderingen

Ansøgeren har ikke fastsat særlige adgangskrav til specialeretningen som ikke også gælder for professionsbacheloruddannelsen i ernæring og sundhed.

Specialet indeholder to praktikdele, henholdsvis professionsrettet praktik på specialedelen og praktik relateret til professionsbachelorprojektet. Det vurderes positivt at praktikkens placering sikrer samspil med de teoretiske elementer i uddannelsen, og at de enkelte moduler kan studeres i udlandet.

Dokumentation: ansøgningens felt 3.1 og supplerende dokumentation.